

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЗОЛОВОАЛЮТНИХ РЕЗЕРВІВ В УКРАЇНІ

ст. викладач **Котенко Н.В.**, студент гр.Фс-32 **Сухомлин Д.В.**

Золотовалютні резерви – це запаси золота й грошові ресурси, номіновані у вільно конвертованій валюті, що є власністю держави та призначені для вирішення особливо важливих, проблемних завдань, і насамперед забезпечення стабільності національної валюти.

До складу золотовалютних резервів входить: монетарне золото; спеціальні права запозичення; резервна позиція в МВФ; іноземна валюта у вигляді банкнот та монет або кошти на рахунках за кордоном; цінні папери (крім акцій), що оплачуються в іноземній валюті; будь-які інші міжнародно визнані резервні активи за умови забезпечення їх надійності та ліквідності [1].

Деякі країни також сюди включають стабілізаційні фонди, створені задля згладжування волатильності валютного курсу при несприятливих змінах цінової кон'юнктури на ресурсних ринках та спекулятивних впливах міжнародних гравців.

З проблемами формування золотовалютних резервів Україна зіткнулася у 1991 р., оскільки до цього це належало до компетенції Державного банку СРСР. Для ефективного управління резервами держави інформація, яку подають до МВФ має бути достовірною та прозорою. У 1997 р. в Україні виникла така проблема, внаслідок чого МВФ висунув обвинувачення та було оголошено мораторій на розміщення золотовалютних резервів.

Ефективність управління золотовалютними резервами залежить від їх обсягу та механізмів використання, тобто можуть виникнути такі проблеми: проблема оптимізації обсягу золотовалютних резервів; проблема їх інтервенційного використання; проблема розміщення резервів.

Розглядаючи ці проблеми деякі автори вважають, що обсяг золотовалютних резервів повинен визначатися [4]: рівнем збалансування платіжного балансу держави; рівнем впливу світової фінансової глобалізації на економіку країни; величиною платежів за зовнішніми обов'язками держави та недержавних суб'єктів господарювання; можливістю отримання доступу резидентів даної країни до міжнародних валютних ринків.

Станом на 01.10.2013 р. валовий зовнішній борг складав 137722 млн.дол.США, в той час як обсяг золотовалютних резервів складає 23 143 млн.дол.США [2]. Це свідчить про те, що даних резервів не вистачає для покриття зовнішньої заборгованості країни.

Щодо рівня збалансування платіжного балансу країни, то в зв'язку з великою заборгованістю держави відповідно знижуються резервні активи, а саме цінні папери.

Важливою також є проблема вибору конкретних валют та встановлення їхнього співвідношення у складі резервних активів. Долар починає втрачати свої позиції, а лідирувати починає євро та єна.

Виникають проблеми, пов'язані з розміщенням офіційних золотовалютних резервів, оскільки розміщуючи резерви за кордоном уряд погоджується на всі їхні умови. На думку провідних економістів це може слугувати передумовою для порушення фінансової суверенності України.

Обсяги золотовалютних резервів повинні бути оптимальними, оскільки перевищення призводить до замороження надлишку резервів, а недостатність призводить до погіршення платоспроможності країни.

Найбільш оптимальним показником для визначення достатності резервів є співвідношення резервних активів до обсягу імпорту. Згідно зі світовими стандартами мінімально необхідною вважається кількість золотовалютних резервів, яка покриває тримісячний обсяг імпорту. За даними НБУ обсяг імпорту складає 38486,1 млн.дол.США, а

обсяг золотовалютних резервів 23 143 млн.дол.США, тобто за цим показником рівень достатності золотовалютних резервів складає 60 % [3].

Отже, існують проблеми пов'язані з визначенням оптимального розміру золотовалютних резервів. Також неоднозначними є питання пов'язані із розміщенням та використанням резервів.

1. Закон України «Про Національний банк України» від 05.07.2012р., № 5103-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14>

2. Зовнішній борг України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bank.gov.ua/doccatalog/document;jsessionid=33799D2C871D7F2AC78665C883CDF61E?id=63734>

3. Зовнішньоторговельний баланс України у 2013 році є найкращим за останні кілька років [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.info-kmu.com.ua/2013-09-01-000000pm/article/15861443.html>

Котенко, Н.В. Проблеми формування золотовалютних резервів в Україні [Текст] / Н.В.

Котенко, Д.В. Сухомлин // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.2. - С. 424-425.